

Eclesiastul – 3:1-15 –

După ce, prin împărtășirea experienței sale de viață, Solomon ne scufundă fără milă în marea deșertăciunii de sub soare, la sfârșitul capitolului 2, el deschide puțin fereastra existenței și lasă să intre o rază caldă de speranță. Raza aceasta după cum am văzut ridică o mulțime de întrebări și frământări în sufletul cititorului. Solomon știe acest lucru și astfel, în capitolul 3 el mai deschide puțin fereastra și în camera întunecată a deșertăciunii intră și mai multă lumină. El scrie unul din cele mai frumoase și binecunoscute pasaje din această carte: *toate își au vremea lor*. Primul verset cunoaște mai multe variante de traducere:

- Toate își au vremea lor, și fiecare lucru de sub ceruri își are ceasul lui. (Cornilescu)
- Pentru orice lucru și pentru orice ocupație (plăcere) este un timp sub ceruri. (traducerea literală)
- Este un timp pentru orice lucru, și o vreme pentru orice activitate de sub soare. (NIV)

Pentru a ilustra această afirmație, Eclesiastul înșiruie 24 de tipuri de experiențe de sub soare. El așează aceste experiențe în 14 perechi. Fiecare pereche este formată din două experiențe opuse. De cele mai multe ori o astfel de pereche este formată dintr-o experiență a bucuriei și succesului și dintr-o experiență opusă - a durerii și eșecului. Primul lucru pe care îl observă Eclesiastul este diversitatea experiențelor umane de sub soare. Deși omul este închis în câmpia fără sens a deșertăciunii, el beneficiază aici de o multitudine de experiențe. Câmpia deșertăciunii pare a nu fi totuși atât de monotona. Un om care trece prin viață se confruntă cu diferitele contexte din lista autorului. Dar nu doar atât. Autorul subliniază că fiecare experiență își are vremea ei. Această expresie poate fi interpretată în două moduri. **Prima interpretare** ar sugera că în complexitatea vieții se va găsi un timp pentru fiecare experiență din lista Eclesiastului. Cu alte cuvinte, accentul ar fi pus pe *complexitatea vieții*. Viața de sub soare este atât de complexă încât în viața fiecărui muritor va fi un timp pentru fiecare experiență umană. Într-adevăr, viața sub soare este atât de complexă. Complexitatea ei vine parcă în contrast cu lipsa ei de sens. De ce oare un lucru lipsit de sens ar fi atât de complex? Dacă omul este condamnat la o viață fără semnificație, de ce totuși se confruntă cu o diversitate așa de mare de experiențe? Dacă viața este un nonsens, de ce este atât de complicată? Deci viața deșartă de sub soare nu presupune doar repetarea aceleiași experiențe în fiecare zi. Da, există monotonie, există această trudă fără sens și această pâine deșartă de zi cu zi. Dar nu doar

atât. Viața pare o aventură. Omul este provocat să acționeze și să reacționeze față de o sumedenie de contexte. Deși fundalul pare fie cenușiu și același, totuși piesele care se joacă acolo în fiecare zi sunt diferite! Viața de sub soare pare ciudată și plină de contradicții. Eccleziastul nu evidențiază doar diversitatea de experiențe de sub soare, dar și un anumit echilibru. Omul nu are parte doar de experiențe plăcute sau doar de experiențe neplăcute. Există un anumit echilibru: este o vreme și pentru naștere, sădit, tămăduire, zidire, râs, dans, strângerea pietrelor, îmbrățișare, căutare, păstrare, cusut, vorbit, iubit și pace, dar și pentru moarte, smulgerea celor sădite, ucidere, dărâmare, plâns, bocit, aruncarea pietrelor, despărțirea de îmbrățișări, pierdere, lepădare, rupt, tăcere, ură și război. Apar din nou întrebări tulburătoare:

- Dacă viața este un hazard, un haos fără sens al existenței, cum se explică diversitatea experiențelor cu care se confruntă *fiecare om*?
- Și cum se explică acest *echilibru fin* din viața muritorilor între suferință și necaz, între bucurie și încercare?
- Viața este hazard sau este *Cineva care din umbră* o dirijează și controlează?

A doua variantă de interpretare a expresiei *toate își au vremea lor* nu susține doar faptul că pentru fiecare tip de experiență umană se găsește un timp anume în viața unui muritor, ci că pentru fiecare experiență este *un timp special*, un timp anume hotărât tocmai pentru acea experiență. Să ne închipuim că o pagină albă de hârtie ar simboliza viața unui muritor. Putem să scriem pe această coală de hârtie la întâmplare cele 24 de experiențe din lista Eccleziastului. În această situație, singura noastră grijă ar fi ca fiecare cuvânt care reprezintă o experiență să își găsească un loc pe foaie. Ideea este ca toate cele 24 de cuvinte să apară pe foaie, nici unul să nu rămâne afară. Trebuie să fim atenți ca pe foaie să nu trecem mai multe experiențe pozitive decât negative. Nu, ci să fie toate: 12 dintr-o parte și 12 din cealaltă parte. Această abordare a foii ar ilustra prima variantă de interpretare propusă. Sau: fără să uităm să trecem toate cele 24 de cuvinte pe foaie, putem să ne gândim la o anumită ordine a acestora, la un anumit loc pe hârtie pentru fiecare în parte. Astfel: *iubitul*, unde să îl trecem? Să fie mai în prima parte a hârtiei sau mai pe la mijloc? *Depărtarea de îmbrățișări*, să o trecem în partea centrală a foii sau într-un colț? Astfel, fiecare din cele 24 de cuvinte, nu doar că se găsește pe foaie, dar se găsește într-un anumit loc al foii. Cel care a scris cuvintele pe foaie s-a gândit dinainte unde să treacă fiecare cuvânt, și fiecărui cuvânt i s-a dăruit un loc anume al foii cu anume rost. Oare Eccleziastul s-a gândit doar la prima variantă de interpretare propusă sau a avut-o în vedere și pe a doua?

Răspunsul îl găsim în 3:11: *orice lucru El îl face frumos la vremea lui*. În mod cert Eccleziastul s-a referit și la a doua variantă de interpretare, prima fiind inclusă și nu exclusă. Perspectiva pe care ne-o propune el este amețitoare. În primele două capitole urâm viața, suntem dezamăgiți de deșertăciunea, monotonia și lipsa ei de sens. Dar la începutul capitolului trei descoperim o ordine sub soare. Descoperim că, din umbră,

Creatorul se implică, intervine în viața de sub soare. Și nu o face doar pentru a da oamenilor micile lor bucurii, nu o face doar din când în când, nu o face doar în cazul evenimentelor mari ale vieții, ci El o face în ce privește fiecare amănunt și fiecare experiență. Viața este un puzzle de experiențe diverse care sunt așezate cu grijă de Creator. Deci, nu este haos, nu este hazard, ci o vreme hotărâtă de Dumnezeu pentru fiecare lucru! De ce se implică acest Creator? De ce hotărăște o vreme pentru fiecare lucru? De ce nu o hotărăște o vreme doar pentru cele 12 de experiențe plăcute din lista Ecleeziastului?

În 3:1-15, autorul folosește metoda alternanței pentru a-și transmite mesajul. Alternanța are în vedere cele două perspective: **perspectiva îngustă sub soare**, și **perspectiva veșniciei** spre care deschide o primă fereastră:

- 3:1-8 Perspectiva veșniciei: *toate își au vremea lor.*
- 3:9-10 Revine la **perspectiva deșertăciunii**: *ce folos are cel ce muncește din truda lui?*
- 3:11 Perspectiva veșniciei: *orice lucru El îl face frumos la vremea lui...gândul veșniciei*
- 3:12-13 **Perspectiva deșertăciunii**: *singura bucurie: să mănânce și să bea*
- 3:14 Perspectiva veșniciei: *Ce face Dumnezeu dăinuiește în veci*
- 3:15 **Perspectiva deșertăciunii**: *Ce este a mai fost....*

Aparent discursul nu are logică. El rostește una după alta afirmații care par a se contrazice. Autorul însă în mod intenționat amestecă cele două perspective pentru a spori contrastul dintre ele. Acest amestec ciudat oglindește și o realitate atât de frecventă: zbaterea sufletului între cele două perspective. Solomon glisează între cele două perspective pentru a spori setea și căutarea cititorului după cea a eternității.

Astfel, după ce afirmă că fiecare lucru de sub soare își are vremea lui, revine la întrebarea fundamentală a cărții: ***Ce folos are cel ce muncește din truda lui?*** Și apoi răspunde: am văzut deja la ce îndeletnicire supune Dumnezeu pe fiii oamenilor. În 1:13, Solomon ne vorbea despre faptul că Dumnezeu pune în inima omului căutarea sensului existenței care însă nu poate fi găsit sub soare. Sub soare omul este condamnat deșertăciunii. Revenirea la concluzia primelor două capitole ne face să privim și cu mai mare atenție spre noua perspectivă asupra vieții pe care Ecleeziastul începe să o creioneze în prima parte a cap.3. El ne amintește că ***sub soare*** totul este deșertăciune. Deci, dacă ar mai fi o speranță, aceasta ar fi legată de această nouă perspectivă. Contrastul izbitor dintre cele două perspective ne face să valorificăm și mai mult perspectiva eternității. De fapt, realizează în capitolul 3, în primele 15 versete, trei contraste fundamentale între cele două perspective.

Contrastul/ Pasajul	Perspectiva eternității	Perspectiva <i>sub soare</i>
1	<i>Toate își au vremea lor și orice lucru de sub soare își are ceasul lui.</i>	<i>Ce folos are omul din truda lui? Am văzut la ce îndeletnicire supune Dumnezeu pe fiii oamenilor.</i>
2	<i>Orice lucru El îl face frumos la vremea lui...gândul veșniciei</i>	<i>Singura bucurie: să mănânce și să bea - și aceasta un dar de la Dumnezeu...</i>
3	<i>Tot ce face Dumnezeu dăinuiește în veci...ca lumea să se teamă de El.</i>	<i>Ce este a mai fost...și Dumnezeu aduce iarăși înapoi ce a trecut.</i>

Primul pasaj pune în contrast o viață în fiecare amănunt își are vremea lui și o viață lipsită de sens, în care omul nu are nici un folos din truda lui de sub soare. Viața poate fi văzută ca un rod al hazardului și total lipsită de sens sau poate fi văzută ca fiind complexă și însumând o diversitate de experiențe, fiecare cu rolul și timpul ei. Ce contrast izbitor! Perspectiva îngustă sub soare nu oferă nici un sens întregii trude a omului din toată viața lui, pe când noua perspectivă propusă de Solomon oferă sens și semnificație tuturor experiențelor de sub soare, inclusiv celor mai ciudate și celor care presupun suferință: plâns, bocit, pierdere etc. O viață lipsită de sens sau o viață în care fiecare amănunt are sens? Tu ce ai alege?

În al doilea pasaj antagonismul celor două perspective este construit prin prisma numărului de lucruri frumoase din viață. Din primele două capitole am descoperit că perspectiva **sub soare** ne oferă o singură bucurie: aceea de a mânca și bea din agoniseala noastră de sub soare. Oare noua perspectivă ne poate oferi ceva mai mult, mai multe lucruri frumoase sau se va limita tot la aceasta singură mângâiere de sub soare? Răspunsul lui Solomon la această întrebare este șocant: **Orice lucru El îl face frumos la vremea lui...** Dacă perspectiva îngustă a deșertăciunii reduce lucrurile frumoase la o singură experiență de sub soare, perspectiva eternității transformă toate experiențele de sub soare în lucruri frumoase! O schimbare radicală de paradigmă! Acum Ecleziastul nu ne explică cum reușește Domnul să transforme fiecare lucru de sub soare în ceva frumos, dar ne propune o perspectivă nouă, care ne copleșește. Iată că și moartea, bocitul, dărâmarea, despărțirea de îmbrățișări, pierderea și lepădarea, plânsul și războiul poate fi transformat în ceva frumos!

Cum spuneam autorul nu ne spune CUM face Domnul acest lucru, dar ne dă un indiciu: orice lucru El îl face frumos **la vremea lui**... Ne aducem aminte de Psalmul 139:

Trupul meu nu era ascuns de Tine, când am fost făcut într-un loc tainic, țesut în chip ciudat, ca în adâncimile pământului. Când nu eram decât un plod fără chip, ochii Tăi mă vedeau; și în cartea Ta erau scrise toate zilele care îmi erau rânduite, mai înainte să fi fost vreuna din ele. Cât de nepătrunse mi se par gândurile tale, Dumnezeule, și cât de mare este numărul lor! Dacă le număr, sunt mai multe decât boabele de nisip. Când mă trezesc, sunt tot cu tine! (Ps.139:15-18).

Psalmistul ne vorbește despre o carte, despre un plan pentru viața lui pe care Dumnezeu l-a conceput mai înainte ca el să se nască. În acel plan Domnul a orânduit o vreme pentru fiecare experiență de sub soare. Acel plan este desăvârșit. Orice lucru devine frumos atunci când se întâmplă la vremea lui, adică atunci când se sincronizează cu vremea orânduită de Domnul în planul pe care la conceput înainte de nașterea omului. Intenția lui Dumnezeu este ca să facă frumoasă fiecare experiență de sub soare. Ea este frumoasă dacă are loc la vremea ei. Apare întrebarea: noi ca oameni putem sfida planul ceresc pe care Dumnezeu îl are cu viața noastră? În mod cert, da! Toate lucrurile devin frumoase doar în măsura în care noi ne supunem planului ceresc, în măsura în care noi ne sincronizăm cu acesta, și în măsura în care primim toate lucrurile din mâna lui Dumnezeu. Acest verset din Ecleziastul ne aduce aminte de Rom.8:28: Toate lucrurile lucrează împreună spre binele celor ce îl iubesc pe Dumnezeu. În Romani condiția este subliniată cu claritate: doar cei ce îl iubesc pe Dumnezeu se bucură de împlinirea acestei promisiuni în viața lor. Ideea condiționării este sugerată indirect în Ecleziastul prin expresia la **vremea lui**. De multe ori noi avem propriul plan cu viața noastră și nu avem încredere în planul Celui de sus. De multe ori ne pierdem răbdarea și nu mai vrem să așteptăm anumite experiențe să vină din partea lui. Ne avântăm de unii singuri în aventura vieții. Ecleziastul ne îndeamnă la răbdare, încredere și sincronizare cu planul ceresc. Fiecare lucru din viața noastră devine frumos doar în măsura în care el se sincronizează cu planul ceresc.

Dar ce înseamnă frumos? Frumos în raport cu ce? Și cum poate fi ceva frumos bocitul, plânsul, pierderea, moartea? Ecleziastul nu ne dă un răspuns în acest capitol la această întrebare, însă ne mai oferă un indiciu:

- A pus în inima lor chiar și gândul veșniciei (alte traduceri: eternitatea, lumea, veacul sau infinitul), măcar că omul nu poate cuprinde, de la început până la sfârșit, lucrarea pe care a făcut-o Dumnezeu.

În inima omului Domnul a pus gândul veșniciei. Am vorbit deja despre nevoie de sens etern, despre un simț al eternității în sufletul omului. Acest simț îl ajută pe om să intuiască că viața este mai mult decât călătoria de sub soare, mai mult decât ce se vede. Măcar că omul nu poate cuprinde toată lucrarea lui Dumnezeu, acest simț al veșniciei îl ajută să o intuiască și să se încreadă în ea. Oare lucrurile nu sunt frumoase tocmai în raport cu această măreață lucrare a lui Dumnezeu pe care omul nu poate să o cuprindă? În Noul Testament se dezleagă taina versetului 11 din cap.3. Dumnezeu ne-a ales înainte de

întemeierea lumii pentru a zidi în noi chipul Fiului Său. Fiecare experiență de sub soare slujește acestui scop măreț. Pentru că acest chip este al Fiului Său, este un chip complex, și astfel, zidirea sa necesită o diversitate de experiențe. Acum înțelegem, de ce viața de sub soare este așa de complicată și complexă. În raport cu acest scop măreț, fiecare lucru de sub soare devine frumos la vremea lui. Acum înțelegem de ce și plânsul, bocitul pierderea sau lepădare pot deveni ceva frumos. Este interesant că Ecleziastul nu spune că lucrurile *sunt în sine* frumoase, ci că Dumnezeu *le face* frumoase. Suferința, în sine, nu este nici ceva frumos, nici ceva de dorit. Însă ea este instrumentul cheie în modelarea chipului Fiului Său în noi. Dumnezeu o face frumoasă în raport cu rodul pe care îl poate aduce în noi. Observăm că nici cele 14 experiențe luminoase de sub soare nu sunt în sine frumoase. Ele pot deveni cu adevărat frumoase doar dacă Dumnezeu le face frumoase! Vorbeam despre suferință. Observăm că din cele 14 perechi de experiențe luminoase și întunecate, mai multe încep cu experiența întunecată. Cu alte cuvinte mai des găsim ideea de: plâns – răs, decât de naștere – moarte. Ecleziastul observă vă parcă de mai multe ori plânsul precede bucuria decât invers. Mai întâi este încercarea și apoi rodul acesteia! După cum ne spunea psalmistul:

- Cei ce seamănă cu lacrimi vor secera cu cântări de veselie. Cel ce umblă plângând, când aruncă sămânța, se întoarce cu veselie, când își strânge snopii. (Ps.126:5-6).

Ecleziastul nu vorbește acum direct despre aceste lucruri. El doar stârnește în sufletul cititorului dorința de a explora această nouă perspectivă asupra vieții. El oferă anumite indicii și afirmații copleșitoare fără să le explice în amănunt. Prin lentila Noului testament noi putem explora profunzimea și adâncimea cuvintelor sale.

Al treilea contrast pe care îl realizează Ecleziastul în cap. 3 este între trăinicia lucrurilor făcute de Domnul și vremelnicia și ciclicitatea existenței umane. Prin versetul 15, Ecleziastul ne aduce aminte de primele 11 versete din cap. 1. Ciclicitatea fără sens a existenței trecătoare a omului sub soare este acum pusă în contrast cu eternitatea lucrurilor făcute de Domnul:

- Am ajuns la cunoștința că tot ce face Dumnezeu dăinuiește în veci, și la ceea ce face El nu mai este nimic de adăugat și nimic de scăzut.

Nu știu exact cum să interpretez acest verset. Nu știu dacă Ecleziastul avea în mod special în vedere creația, sau în general orice acțiune divină. Oricum, cele două interpretări nu se exclud, a doua fiind inclusă în prima. Este posibil ca la început Ecleziastul se fi contemplat creația. În 1:4 el ne-a spus deja că pământul rămâne veșnic în picioare. Deși creația este decăzută ea rămâne în picioare și în ea poți descoperi o anumită perfecțiune, desăvârșire. Astfel, privind creația făcute de Domnul, Ecleziastul afirmă: tot ce face El este etern și desăvârșit. El știe să deslușească între splendoarea creației care vine de la Dumnezeu și imperfecțiunea ei care vine din pricina intrării

păcatului în lume. El nu pune pe seama lui Dumnezeu lucrurile de sub soare care sunt strâmbe, care lipsesc și sunt fără număr (vezi 1:15). Este posibil ca Ecleziastul să fi pornit de la realitatea creației și apoi să fi generalizat concluzia la orice acțiune întreprinsă de Creator. Oricum, el vorbește de o realitate pe care oamenii o pot observa, deoarece, el încheie v.14 astfel: și că Dumnezeu face așa pentru ca lumea să se teamă de El.

Splendoarea creației care rămâne veșnic în picioare este o realitate accesibilă tuturor muritorilor, și este una din mărturiile fundamentale ale Creatorului pentru toți oamenii:

- *Fiindcă ce se poate cunoaște despre Dumnezeu le este descoperit în ei, căci le-a fost arătat de Dumnezeu. Într-adevăr, însușirile sale nevăzute, puterea Lui veșnică și dumnezeirea Lui se văd lămurit, de la facerea lumii, când te uiți cu băgare de seamă la ele în lucrurile făcute de El. Așa că nu se pot dezvinovăți. (Rom.1:19-20).*

Contemplând creația, Ecleziastul ajunge la concluzia că tot ce face Dumnezeu dăinuiește în veci și este desăvârșit. Dar rostind aceste lucruri el ne provoacă din nou. Oare nu tocmai vremelnicia existenței ne tulbură pe câmpia deșertăciunii? Oare nu tocmai lipsa dimensiunii eterne a existenței omului sub soare face ca viața să fie fără sens? În contrast cu aceasta, tot ce face Dumnezeu dăinuiește pentru totdeauna. Nu oare acest lucru căuta ecleziastul, și anume să realizeze ceva trainic sub soare? Autorul nu ne oferă răspunsuri directe, dar ne dă niște indicii importante care trezesc la viața următoarea întrebare:

- Dacă tot ce face Dumnezeu dăinuiește în veci, și dacă Dumnezeu l-a făcut pe om, nu ar trebui ca acesta să dăinuiască în veci?

Tot ce face omul este trecător și imperfect, dar tot ce face Dumnezeu este desăvârșit și etern. Între cele două realități pare o prăpastie de netrecut. Oare care este puntea care ar putea lega cele două realități? Oare cum ar putea omul să se înveșnicească? Pentru a răspunde la aceste întrebări, vom face o paralelă între v.1 și v.14:

3:11	3:14
<u>Toate</u> își au vremea lor: nașterea, moartea, plânsul, bocitul ...	<u>Tot</u> ce face Dumnezeu dăinuiește în veci și la ceea ce face El nu este nimic de adăugat și nimic de scăzut...
<u>Orice lucru</u> El il face frumos la vremea lui....	

Același verb este folosit în ambele verste. Deci dacă tot ce face Dumnezeu dăinuiește în veci și este desăvârșit, atunci înseamnă că și tot ce face Dumnezeu în viața omului este etern și perfect! Dumnezeu face ca fiecare experiență umană să fie frumoasă

la vremea ei. Oare frumusețea nu se ascunde tocmai în eternitatea și perfecțiunea lucrurilor făcute de El? Dacă Dumnezeu Se implică în viața unui om, atunci înseamnă că El aduce acolo perfecțiunea și eternitatea! Este un lucru care ține de natura Dumnezeirii. El poate face doar lucruri desăvârșite și eterne! Pur și simplu așa e Dumnezeu! Acesta este caracterul Lui! Și nu poate fi altfel! Deducem deci faptul că omul este înveșnicit tocmai prin intervenția lui Dumnezeu în viața lui, tocmai prin lucrarea pe care o face Dumnezeu în El. Domnul face ca toate experiențele de sub soare să fie frumoase pentru omul plăcut Lui și să slujească modelării caracterului acestuia după chipul Fiului Său! Acest chip este etern și desăvârșit! Deci singura șansă de a se înveșnici a omului este să se detașeze de încercările sale deșarte de realiza lucruri trainice sub soare, și să accepte lucrarea Creatorului în viața lui! Pentru că tot ce face omul este efemer și imperfect, și tot ce face Dumnezeu este etern și desăvârșit, important nu este ce fac eu sub soare, ci ce face Dumnezeu în mine sub soare! Nu realizările mele, ci lucrarea Lui în viața mea! Nu cât adun eu din această lume, ci cât pune Dumnezeu din El în mine! Deși ecleziastul nu folosește deocamdată un limbaj direct, el ne oferă suficiente indicii pentru a intui calea prin care putem să ne eliberăm de deșertăciune și să descoperim adevăratul sens al existenței.

Cel care face orice lucru din viața noastră frumos la vremea lui, este Același cu Cel la ai căror lucrări nu mai este nimic de adăugat și nimic de scăzut! Ce veste bună! Mă gândesc la cele 14 tipuri de experiențe și la modul în care Dumnezeu le orânduiește în viața noastră. De câte ori nu înțelegem ce se întâmplă, decât ori nu ne dorim o altă vreme pentru anumite experiențe, de câte ori ne dorim anumite experiențe din listă și dorim să nu ne întâlnim niciodată cu alte experiențe. De câte ori nu am dori să schimbăm contextele din viața noastră, să adăugăm sau să scădem la experiențele care ne sunt dăruite de sus! Dar tot ce face Dumnezeu dăinuiește în veci, și la ceea ce face El nu mai este nimic de scăzut, și nimic de adăugat. Cu alte cuvinte, tot ce a orânduit în viața noastră este desăvârșit! Deci nu reprezintă doar lucruri bune pentru noi, ci ce este cel mai bine pentru noi. Dumnezeu nu operează doar cu lucruri bune, ci doar cu lucruri desăvârșite! Așa este Dumnezeu, și nu poate fi altfel! Cu alte cuvinte, niciodată nu vom putea spune: Da, Doamne planul tău cu viața mea este foarte bun, însă eu am găsit o variantă și mai bună! Nu, ci varianta lui Dumnezeu este cea mai bună, este perfectă! La planul lui Dumnezeu pentru viața noastră nu este nimic de adăugat, și nimic de scăzut! Cu alte cuvinte, toate lucrurile lucrează împreună spre *cel mai mare bine posibil* al celor ce îl iubesc pe Dumnezeu! Dacă era o altă cale mai bună, El ne-ar fi arătat-o! Dacă ar fi vreo experiență mai potrivită pentru noi decât cea de acum (decât cea din prezent), El ne-ar dăruia-o! Dacă ar fi un timp mai bun pentru o anumită experiență din lista de mai sus, El L-ar fi ales cu siguranță de mult. Nu există un mai bine, căci tot ce a gândit Dumnezeu pentru viața noastră este desăvârșit! O, câte compromisuri, și energii consumăm, încercând să grăbim anumite vremuri, sau să îndepărtăm altele din viața noastră, sau pur și simplu doar să le înțelegem. Dar cât de ridicoli suntem noi atunci când credem că

există un mai bine pentru viața noastră, că ar fi fost mai frumos ca ea să fi avut un alt curs. Noi, muritorii, care nu putem cuprinde de la început până la sfârșit lucrarea lui Dumnezeu, noi cei care putem face doar lucruri imperfecte și efemere, noi cei lipsiți de înțelepciune și perspectivă, încercăm să dăm lecții Celui care este Înțelepciunea și Veșnicia Însăși, Celui care face doar lucruri eterne și desăvârșite, Celui a cărui perspectivă este eternitatea! Este ca și cum o furnică ar dori să amenajeze un teren de 100.000 metri pătrați și ar da indicații unui om care analizează din avion această suprafață! Această furnică să suie pe un mușuroi și începe să se contrazică cu omul din avion, să-l certe, să-l învețe! Așa suntem și noi când ni se pare că avem o perspectivă „mai bună” decât cea cerească! Este adevărat că uneori este greu să accepți planul Tatălui și este nevoie de multă credință. Noi nu avem acces la perspectiva din avion și trebuie să trăim prin credință, să ne dăm total pe mâna lui Dumnezeu! Dar oare Domnul nu este vrednic de încredere? Căci tot ce face El dăinuiește în veci, și la tot ce face El nu este nimic de adăugat, și nimic de scăzut? Deci, suflete, de ce te zbați, de ce ești trist? Ce ai mai vrea să adaugi sau să scazi la experiențele din viața ta? Oh, chiar dacă și se pare că ar fi un mai bine, să știi lămurit că nu este! Nu adăuga și nu scadea nimic la lucrarea lui Dumnezeu din viața ta, că să nu semeni cu furnica de pe mușuroi care explică astronautului tainele Universului!

Într-un tabel mai sus, am scris în prima coloană trei caracteristici a noii perspective propuse de ecleziastul și pe a doua coloană trei caracteristici ale perspectivei înguste *sub soare*. Spre surpriza noastră Dumnezeu este prezent în toate cele trei caracteristici din a doua coloană:

Ce folos are omul din truda lui? Am văzut la ce îndeletnicire supune Dumnezeu pe fiii oamenilor.
Singura bucurie: să mănânce și să bea - și aceasta un dar de la Dumnezeu...
Ce este a mai fost...și Dumnezeu aduce iarăși înapoi ce a trecut.

Dacă este într-adevăr vorba despre descrierea unei perspective înguste a deșertăciunii, ce caută Dumnezeu aici? Nu doar că Dumnezeu apare aici, dar El pare Cel responsabil de deșertăciunea de sub soare. El supune oamenii la o trudă fără sens, l aduce înapoi ce a mai fost și tot El oferă oamenilor micile bucurii din viața lor deșartă! Într-adevăr, Dumnezeu nu pare a fi doar Cel care Se implică în sfera deșertăciunii, ci și Cel care o guvernează! Cu alte cuvinte, El este Cel care face ca viața de sub soare să fie deșartă, fără sens, și plină de trudă! Oare de ce ar face Dumnezeu ca viața să fie astfel? Foarte simplu: pentru ca omul să nu mai alerge la puțuri crăpate ci Să se întoarcă la Domnul, Izvorul apelor vii. Dumnezeu ne palmuiește cu deșertăciunea pentru a ne trezi sin iluzia unei fericirii în afara Lui! Da, El supune oamenii la truda de sub soare, la o căutare fără finalitate a sensului, El face ca lucrările lui să fie efemere, El aduce ce a mai

fost, El face ca truda omului să fie uitată sub soare, El orchestrează marile dezamăgiri din viața noastră. Cu toate acestea, tot El este Cel care este singura Sursă a micilor bucurii de sub soare. Prin acestea, El ne îmbie, El ne redă speranța, El ne cheamă spre El, spre o altă perspectivă, spre o altă viață! El știe că adevăratele căutări se nasc din marile dezamăgiri. Când deșertăciunea te dezamăgește, atunci încerci să îți lărgești orizontul și să privești dincolo de ea! Deci deșertăciunea de sub soare nu este ceva rău, ci tocmai instrumentul harului prin care Domnul ne cheamă spre Izvorul vieții. Într-adevăr, Dumnezeu, și nu altcineva supune oamenii la o îndeletnicire plină de trudă sub soare. Într-adevăr, El și nu altcineva aduce iarăși înapoi ce a trecut. El, și nu altcineva, ne-a închis pe toți n neascultare și deșertăciune, pentru a Se îndura de toți!

Nedreptatea și deșertăciunea

– 3:16-4:4 –

În acest pasaj, Solomon abordează problema nedreptăților de sub soare. Se pare că la începutul cărții el face o prezentare a două posibile perspective asupra existenței, pentru ca apoi să abordeze diferite teme pe care să le analizeze când dintr-o perspectivă, când din cealaltă. Prima perspectivă este cea îngustă, sub soare, perspectiva deșertăciunii. A doua perspectivă este măreață, este cea a eternității și a Creatorului. Trebuie să menționăm că deși ambele perspective sunt introduse la începutul cărții și ca și punct de plecare, perspectiva *sub soare* este prezentată mult mai amănunțit și direct, iar perspectiva eternității este introdusă mai discret, presărată mai degrabă cu indicii provocatoare decât cu afirmații directe, clare și categorice. Și, la fel, pe parcursul cărții diferitele teme abordate de autor sunt analizate mai mult prin lentila *sub soare* decât prin cea a eternității. De-abia la sfârșitul cărții a doua perspectivă este descrisă cu claritate și Solomon oferă răspunsuri clare și categorice la problema existenței.

Prima temă pe care o abordează Solomon este aceea nedreptăților de sub soare:

- *Am văzut sub soare că în locul rânduit pentru judecată domnește nelegiuirea și că în locul rânduit pentru dreptate este judecată.*

Solomon observă domnia nedreptății chiar în locul rânduit pentru judecată. Dar el observă acest lucru oare doar la împărățiile vecine sau chiar în propria sa împărăție? Este foarte posibil ca el să observe această realitate chiar în propria sa împărăție. Din cartea Împărați știm că în timpul domniei lui Solomon națiunea Israel cunoaște un profund declin spiritual. Solomon se pare că se vede neputincios chiar în fața nedreptăților din propria sa împărăție. Chiar dacă puterea era de partea lui, cu toate acestea el se vede neputincios în fața valului răului din lume. În viața sa de împărat se împlinește ceea ce a spus în primul capitol: *Ce este strâmb nu se poate îndrepta, și ce lipsește nu poate fi trecut la număr.* Solomon observă un val al răului și nedreptății care cuprinde și robește întreaga lume. Dacă în locul de judecată nedreptatea șede ca împărăteasă, ce așteptări putem să mai avem de la celelalte locuri de sub soare?

Reacția înțeleptului Solomon în fața nedreptăților de sub soare este surprinzătoare:

- *Atunci am zis în inima mea: Dumnezeu va judeca și pe cel bun și pe cel rău; căci El a sorocit o vreme pentru orice lucru și pentru orice faptă.*

Nedreptatea din lume nu îi strecoară îndoială cu privire la dreptatea lui Dumnezeu, ci îi întărește convingerea că va avea loc o judecată. Dacă în prima parte a cap.3, Solomon ne-a vorbit despre vremea pentru orice lucru de sub soare, el acum ne vorbește despre o altă vreme și anume vremea judecării. Dacă Cel care a hotărât o vreme

pentru orice lucru de sub soare, îngăduie nedreptatea, atunci înseamnă că El a hotărât și o vreme pentru judecarea oricărui lucru de sub soare. El nu dezvoltă foarte mult această temă acum. Însă în fața nedreptăților de sub soare, Solomon deschide din nou fereastra. Perspectiva divină a veșniciei aduce speranța. Da, acum este nedreptate, dar va fi o judecată a lui Dumnezeu care va reazeza dreptatea. În fața acestei perspective a judecării viitoare a lui Dumnezeu, apare întrebarea: dacă oricum Dumnezeu are de gând să judece, de ce nu o face de acum? De ce întârzie momentul judecării Sale? Înțeleptul Solomon ne oferă răspuns și la această întrebare:

- *Am zis în inima mea că acestea se întâmplă numai pentru oameni, ca să-i încerce Dumnezeu, și ei înșiși să vadă că nu sunt decât niște dobitoace.*

Dumnezeu îngăduie deci nedreptatea și răul din lume din măcar două motive. Primul motiv este testarea oamenilor. El vrea să vadă cum vor reacționa oamenii într-o lume a nedreptății în care adesea cel rău nu este pedepsit și cel neprihănit suferă pe nedrept. Vor alege ei calea răului sau a neprihănirii? Se vor răzvrăti față de Creator sau vor alege să se încreadă în dreptatea și bunătatea Sa? El vrea să îi încerce pe oamenii și să vadă ce vor ei cu adevărat. El nu vrea să îi oblige să-L aleagă, ci să fie urmat de bunăvoie. El le oferă un context în care ce este în inima lor să iasă cu claritate la iveală. Ecleziaștul va spune mai târziu despre oameni:

- *Atunci am văzut pe cei răi îngropați și ducându-se la odihna lor, iar pe cei care lucraseră cu neprihănire depărtându-se de locul sfânt și uitați în cetate. Și aceasta este o deșertăciune! Pentru că nu se aduce repede la îndeplinire hotărârea dată împotriva faptelor rele, de aceea este plină inima oamenilor de dorința să facă rău. (8:10-11).*

Dumnezeu îngăduie sub soare ca hotărârea dată împotriva faptelor rele să nu se aducă la îndeplinire repede, tocmai pentru a se vedea cu claritate ce alege omul de fapt. Această intenție a lui Dumnezeu ne face să vedem câmpia deșertăciunii nu ca pe locul în care omul să găsească împlinirea și în care să își îplinească toate visele, ci ca pe un loc greu în care acesta să fie testat.

Solomon identifică și un al doilea motiv pentru care Dumnezeu îngăduie nedreptatea pe pământ: și ei înșiși (oamenii) să nu vadă că nu sunt decât niște dobitoace. Aici Solomon glisează din nou spre perspectiva îngustă a vizibilului. El știe că aceasta este perspectiva aleasă din fire de majoritatea oamenilor. Din această perspectivă nu este nici o deosebire între om și animal. Atât omul și animalul vin din țărână, și amândoi au deopotrivă aceeași soartă: se duc în țărână. În mod cert această perspectivă creează o tensiune în cel care este creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, care are intrinsec simțul propriei valori, care în adâncul lui știe că este mai presus de un animal, care are o este infinită după sens și semnificație. În sistemul îngust pe care l-a ales, rațiunea îi arată cu claritate că el nu se deosebește de un animal. Vine din țărână și se duce în țărână. Dar

spre deosebire de un animal el nu poate accepta pur și simplu această perspectivă. Această perspectivă îl duce la depresie și la urârea vieții (vezi cap.2). Această dezamăgire însă îl poate ghida să caute și o altă perspectivă asupra vieții.

Este interesant faptul că Ecleziastul leagă problema nedreptății de faptul că omul poate conștientiza faptul că sub soare nimic nu îl deosebește de un animal. Deci nedreptatea de sub soare este menită să îl ajute pe om să conștientizeze deșertăciunea vieții. Dar cum anume? Să ne închipuim că pe pământ s-ar înfăptui dreptatea. Să ne închipuim că în locul rânduit pentru judecată ar domni legea și că în locul rânduit pentru dreptate ar fi dreptate. Oare în acest nou context omul nu tot în țărână s-ar duce, și nu tot ca un animal ar fi? Da, s-ar duce tot în țărână, dar lumea dreaptă în care ar trăi ar face ca asemănarea dintre sine și animal să fie umbrite. Omul ar crea o lume dreaptă care s-ar deosebi de cea a animalelor unde cel mai puternic câștigă în lupta pentru supraviețuire. Însă cruzimea și lupta pentru supraviețuire care caracterizează lumea animală sunt atât de prezente în universul uman. Într-o astfel de lume te poți întreba: ce sens are să fii bun? Dacă cel bun este nedreptățit, și apoi, dacă și cel rău și cel bun au aceeași soartă ca un dobitoc. Nedreptatea de pe pământ nu doar că face mai vizibilă deșertăciunea vieții, dar o umple și de suferință și durere. Solomon afirmă din nou că partea omului este să se veselească din lucrările lui. Dar această veselie este umbrită de suferința provocată de nedreptatea și răul din lume. El observă atâția oameni apăsăți și asupriți pe care nu are cine să-i mângâie. Ba mai mult, el conchide că cel ce nu s-a născut este mai fericit decât cel viu, și decât cel care a murit, tocmai pentru că nu a văzut toate relele care sunt sub soare. În 1:15, autorul anticipează tema răutăților de sub soare, dar nu o dezvoltă decât începând cu sfârșitul cap.3. Experiența personală a lui Solomon a evidențiat deșertăciunea vieții din perspectiva faptului că nici o experiență de sub soare nu-i aduce omului fericirea și nici nu-i potolește setea de sens. El nu are nici un folos din munca și truda lui, iar realitatea implacabilă a morții îl separă cu cruzime de realizările sale de sub soare. Pasajul 3:16-4:4 întregeste tabloul lumii de sub soare.

Și anume: **nu doar că este o lume în care nu poți găsi sensul și fericirea, dar este și o lume a nedreptății și suferinței.** Și cel mai adesea suferința este provocată tocmai de semenii tăi! Răul și suferința din lume amplifică lipsa de sens a vieții de sub soare. Cu alte cuvinte, nu doar că oamenii sunt asemenea lui Sisif repetând aceeași acțiune inutilă, dar sunt și biciuiți de nedreptate. Sisif ar putea exista într-un ambient liniștit și să urce din nou din nou aceeași piatră care se duce mereu la vale. Sau Sisif ar putea face această acțiune în arșița soarelui și biciuit mereu de fâpturi ale răului. În al doilea context lipsa de sens este trăită la o intensitate mult mai mare. Dacă în primul context Sisif ar putea încerca măcar să se resemneze și să se bucure de ambientul său liniștit, în al doilea context suferința îi răpește și această ultima posibilitate. Anumite studii indică faptul că suferința produsă de nedreptate este cea mai mare. Astfel, nedreptatea amplifică criza de sens a ființei umane. Solomon este un observator atât de

pătrunzător al realității. El observă că și realizările omului, deși nu fac rău celorlalți, au ca și rădăcină tot răutatea:

- *Am văzut că orice muncă și iscusință la lucru își are temeiul numai în pizma unuia asupra altuia.*

Răutatea este prezentă și în cele mai uimitoare realizări și succese ale ființei umane. Oamenii nu sunt solidari. Ei sunt plini de invidie și răutate. Aceasta îi face să se întoarcă unii împotriva altora, și aceasta este motorul realizărilor lor sub soare. Invidia este adânc înscrisă în ființa umană. Pentru Ecleziastul acțiunile motivate de invidie sunt o deșertăciune. Și ce rezolvi prin faptul că dovedești că ești mai tare decât semenul tău? Oferă acest fapt sens vieții tale? Umples golul adânc din inima ta? Te ajută să biruiești realitatea crudă a morții? Versetul 4:4 ne deschide ochii cu privire la semenii noștri. Uneori pornim în viață naivi și credem că oamenii sunt buni și sunt de partea noastră. Dar încetul cu încetul descoperim ceea ce zace în inima lor: **răutate și invidie**. Nu te mira când oamenii nu se vor putea bucura de realizările tale și când vor zâmbi în fața eșecurilor tale. Nu te mira când vei descoperi în inima unor oameni foarte talentați într-un domeniu și plini de succes o mare de răutate și invidie. Nu te mira când oamenii te vor călca în picioare atunci când stai în calea împlinirii poftelor și intereselor lui. Oamenii pot părea buni atâta vreme cât nu ești un obstacol pentru atingerea intereselor lor, atâta vreme cât realizările tale sunt mărunte și nu le pun în umbră pe ale lor. Din această perspectivă, ești mai ferit de rele atunci când trăiești și nu ai cine știe ce realizări. Dacă Domnul nu te va înălța spre slava Lui, nu căuta singur înălțarea căci ea îți va aduce mai degrabă mai multă durere de cap. Cât de realistă și precisă este radiografierea pe care o face Ecleziastul lumii și vieții. Noi ca oameni trăim multe dezamăgiri din pricina discrepanței dintre așteptările noastre de la lume și viața și realitatea celor două. Ecleziastul ne poate scăpa de aceste dezamăgiri. El are curajul să privească lumea așa cum este. Înșușirea viziunii sale asupra lumii ne eliberează din capcana universală a așteptărilor false.

Deci dacă nedreptatea are în cele din urmă un rol pozitiv, aceasta înseamnă că ea vine de la Dumnezeu, că Dumnezeu îi încurcă pe oameni pe pământ pentru a nu reuși să facă dreptate? Nicidecum! Nedreptatea izvorăște din răutatea lumii fără Dumnezeu, lume care zace în cel rău. Domnul de fapt prin harul Său general pune limite nedreptății de pe pământ, face de multe ori ca dreptatea să fie înălțată și în înțelepciunea Sa face astfel încât însăși nedreptățile de pe pământ să slujească planurilor și slavei Sale! Dar nedreptatea este rodul alienării noastre de Dumnezeu. Omul crede că singur, prin sine, este în stare să stăpânească pământul. El visează la o societate ideală, la edenul de altădată, dar nu reușește niciodată să îl aducă pe pământ. Falimentul său demonstrează dependența sa totală de Dumnezeu, nevoie disperată a lumii de cer, faptul că Dumnezeu este sursa oricărui bine. Cum spune psalmistul:

- *Cerurile sunt ale Domnului, dar pământul l-a dat fiilor oamenilor.*
(Ps.115:16)

Domnul s-a retras discret și l-a lăsat pe omul răzvrătit să stăpânească singur pământul. Din umbră El ține totuși lucrurile sub control ca ele să nu se autodistrugă și totul să se transforme într-un haos total. Dar îl lasă pe om să fie principalul protagonist pentru ca mândria acestuia să fie zdrobită. Astfel, nedreptățile de pe pământ nu ne micșorează credința în Dumnezeu ci ne-o mărește. Ele ne demonstrează că Dumnezeu are dreptate și că omul este un mincinos. Ele ne fac conștienți de nevoia lumii de Dumnezeu și de falimentul iremediabil al omului răzvrătit. Ele ne ajută să pricepem mai bine deșertăciunea vieții de *sub soare* și că lumina adusă de raza veșniciei este singura speranță. Da, singura speranță vine din perspectiva că totul nu se încheie la mormânt, că va avea loc o judecată, că Domnul nu va lăsa lucrurile așa, ci va veni și va reageza dreptatea. Cei asupriți vor fi în sfârșit mângâiați, iar cei nelegiuți pedepsiți. Veacurile tânjesc după dreptate. Psalmistul dă glas acestui dor:

- *Doamne, Dumnezeul răzbunărilor, Tu, Dumnezeul răzbunărilor, arată-te! Scoală-Te, Judecătorul pământului, și răsplătește celor mândri după faptele lor! Până când vor birui cei răi, Doamne, până când vor birui cei răi? (Ps.94:1-3).*

Perspectiva îngustă sub soare a falimentat lamentabil în primele două capitole față de problema sensului, și acum falimentează la fel de lamentabil față de problema dreptății. În schimb, perspectiva veșniciei aduce speranță atât în ce privește sensul, cât și în ce privește dreptatea. Ea devine astfel singura speranță, unica alternativă. De ce am ezita să o cercetăm sau să o explorăm?